

STANOVISKO

ODBORU SEKTOROVÝCH POLITIK MINISTERSTVA FINANCÍ

DOPLŇUJÍCÍ STANOVISKO MINISTERSTVA FINANCÍ K PROBLEMATICE OZNAČOVÁNÍ ZBOŽÍ MĚRNÝMI CENAMI PŘI PRODEJI BALENÝCH VÝROBKŮ SPOTŘEBITELI OD 1. LEDNA 2025

V návaznosti na četné dotazy dotčených subjektů v souvislosti s problematikou označování balených potravinářských a nepotravinářských výrobků měrnou cenou a v návaznosti na přijetí zákona č. 265/2024 Sb., kterým s účinností od 1. ledna 2025 došlo k rozsáhlé novelizaci zákona o cenách, vydává Ministerstvo financí, jakožto ústřední správní orgán pro oblast cen, za účelem sjednocení výkladové praxe následující doplňující výkladové stanovisko, které navazuje na výkladové stanovisko k problematice označování zboží měrnými cenami při prodeji balených potravinářských výrobků spotřebiteli od 1. ledna 2025, které bylo na webových stránkách Ministerstva financí uveřejněno dne 6. listopadu 2024 a je k dispozici zde:

<https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/cenova-regulace-a-kontrola/stanoviska-a-odpovedi/2024/stanovisko-k-problematice-oznacovani-zbozi-mernymi-57629>.

Je možné s odkazem na všeobecné zvyklosti v případě lahvého piva akceptovat jako měrnou jednotku množství 0,5 l a v případě lahvého vína měrnou jednotku množství 0,75 l?

Podle § 13 odst. 5 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném od 1. ledna 2025 (dále jen „zákon o cenách“), platí, že u měrné ceny se jako měrná jednotka množství uvede s ohledem na povahu výrobku 1 kilogram, 1 liter, 1 metr, 1 metr čtvereční nebo 1 metr krychlový výrobku. Lze uvádět i jiné jednotky množství v případech, kdy to odpovídá všeobecným zvyklostem nebo povaze výrobku.

Podle názoru Ministerstva financí je u určitých specifických druhů výrobků, u kterých je to z obecného pohledu obvyklé (do této skupiny spadá mimo jiné i pivo a víno), možné, aby si prodávající sám určil, zda bude měrnou cenu uvádět namísto v přepočtu na 1 liter, v přepočtu na 500 ml (u piva) nebo v přepočtu na 750 ml (u vína). Ministerstvo financí toto považuje za vhodné zejména v případech malých úzce specializovaných prodejen, kde z obecného pohledu průměrného spotřebitele „přecenění“ měrných cen na

přepočtovou cenu za 1 litr není nutné, neboť k vzájemnému porovnání cen v rámci jedné provozovny zcela postačí i přepočet na 500 ml (u piva) nebo na 750 ml (u vína).

Podle stanoviska Ministerstva financí k měrným cenám ze dne 6. listopadu 2024 by v zásadě nemělo docházet k tomu, aby v rámci určitého druhu baleného zboží u části prodávaného sortimentu byl jako měrná jednotka množství zvolen 1 kilogram a u zbývajících částí pak 1 litr. Jak postupovat při stanovení měrné ceny v případech, kdy je výrobci dáno na výběr, zda označí zboží v objemových nebo hmotnostních jednotkách (typicky kefír, smetana aj.), kdy někteří výrobci pak volí hmotnostní jednotky a jiní objemové, přičemž zpravidla současně neurčují množství i v druhé alternativě?

Stanovisko Ministerstva financí k měrným cenám ze dne 6. listopadu 2024 skutečně konstatuje, že v rámci jedné kategorie výrobku by měla být měrná cena v zásadě přepočtena na stejnou měrnou jednotku množství, neboť uvádění různých měrných jednotek množství u jednotlivých výrobků v rámci jedné kategorie výrobku do značné míry znemožňuje spotřebiteli, aby na základě údaje o měrné ceně jednotlivé výrobky, co se týče ceny, vzájemně porovnal. Výše uvedené závěry je však nutné reflektovat ve světle platné legislativy, která v současnosti u některých druhů výrobků umožňuje, aby byl údaj o jejich čistém množství uveden na obale alternativně v hmotnostních nebo v objemových jednotkách (jedná se zde zejména o § 4 odst. 2 vyhlášky č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje).

Pokud je v souladu s platnou legislativou u některého druhu výrobku možné, aby si jeho výrobce vybral, zda bude uvádět údaj o čistém množství dotčeného výrobku v objemových nebo v hmotnostních jednotkách, použije u daného výrobku prodávající jako měrnou jednotku množství takovou jednotku, v jaké je na obale vyjádřeno čisté množství příslušného výrobku. Může pak nastat situace, kdy v rámci jedné kategorie výrobku (např. u smetany) bude u části prodávaného sortimentu uvedena měrná cena v přepočtu na 1 litr a u zbývajících částí v přepočtu na 1 kilogram, a to v návaznosti na to, zda je na obale příslušného výrobku údaj o čistém množství tohoto výrobku vyjádřen v objemových nebo hmotnostních jednotkách. V takovém případě totiž požadavek, aby prodávající u všech dotčených výrobků v rámci jedné kategorie výrobku uváděl údaj o měrné ceně těchto výrobků v přepočtu na stejnou měrnou jednotku množství, nemůže prodávající z objektivních důvodů splnit a nejedná se tak o porušení zákona o cenách.

Co se rozumí spojovacími materiály ve smyslu přílohy k vyhlášce č. 291/2024 Sb., o stanovení seznamu druhů balených nepotravinářských výrobků, které podléhají povinnosti být při jejich prodeji spotřebiteli označeny měrnou cenou?

Co se týče druhu výrobku „spojovací materiály“ ve smyslu jmenované vyhlášky, jedná se zde v první řadě o šrouby, vruty, hřebíky, matice a podobný sortiment, který je často prodáván v baleních o určitém počtu kusů. V těchto případech je pak nutné měrnou cenu přepočítat na 1 kus výrobku.

Vztahuje se povinnost uvádět údaj o měrné ceně i na balený výrobek obsahující několik kusů celé skořice, přičemž výrobce na obale tohoto výrobku uvádí, že je skořice určena pouze pro dekorativní účely a není určena pro konzumaci?

U tohoto druhu výrobku považujeme za potřebné zdůraznit, že je potřeba důsledně rozlišovat, zda je tento výrobek prodáván jako potravinářský výrobek, nebo nikoliv. Pokud výrobce přímo na obale výrobku, který je podle obecných zvyklostí považován za potravinářský výrobek, uvádí, že tento výrobek slouží pouze k dekorativním účelům a není určen ke konzumaci, je nutné tento výrobek posoudit jako nepotravinářský výrobek a s ohledem na to, že jej nelze podřadit pod některý z druhů výrobků uvedených v příloze k vyhlášce č. 291/2024 Sb., o stanovení seznamu druhů balených nepotravinářských výrobků, které podléhají povinnosti být při jejich prodeji spotřebiteli označeny měrnou cenou, nepodléhá tento balený výrobek povinnosti být při jeho prodeji spotřebiteli označen měrnou cenou.

Pokud by však z obalu nebylo zřejmé, že výrobek není určen k potravinářským účelům, posuzoval by se s ohledem na obecné zvyklosti užití tohoto výrobku jakožto balený potravinářský výrobek a povinnosti být při prodeji spotřebiteli označen údajem o měrné ceně by podléhal.

Je v případě reklamy určitého produktu v tisku, kde bude u tohoto produktu uvedena doporučená prodejní cena, nutné uvádět i měrnou cenu?

V případě doporučené prodejní ceny, která je v souladu s § 13 odst. 11 zákona o cenách ve znění účinném od 1. ledna 2025 označena jako „nezávazná doporučená spotřebitelská cena“, podle názoru Ministerstva financí údaj o měrné ceně být uveden nemusí. V případě doporučené prodejní ceny ve smyslu § 13 odst. 11 zákona o cenách se totiž jedná o reklamu výrobce daného výrobku, a nikoliv o reklamu prodávajícího. Nejedná se tedy v daném případě o konečnou prodejní cenu ve smyslu § 13 odst. 2 a 3 zákona o cenách ve znění účinném od 1. ledna 2025. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen

výrobků nabízených spotřebiteli totiž ve svém článku 3 konstatuje, že údaj o měrné ceně musí obsahovat pouze reklama, která uvádí prodejní cenu ve smyslu této směrnice, čímž se rozumí konečná cena, za kterou jsou předmětné výrobky prodávány nebo nabízeny k prodeji spotřebiteli. V tomto smyslu je podle názoru Ministerstva financí nutné vykládat i § 13 odst. 10 zákona o cenách ve znění účinném od 1. ledna 2025.

Je nutné uvádět měrnou cenu do ceníku, který poskytuje výrobce/distributor pouze svým obchodním partnerům (např. obchodům, obchodním řetězcům aj.)?

Pokud se jedná o velkoobchodní ceník určený výhradně obchodním partnerům (a nikoliv spotřebitelům), pravidla stanovená v § 13 odst. 2 a násl. zákona o cenách se v takovém případě neuplatní.

Je nutné uvádět měrnou cenu i u šampónů pro psy a podobného sortimentu určeného pro domácí zvířata?

V případě kosmetiky určené pro domácí mazlíčky se nejedná o standardní kosmetiku, kterou by bylo v rámci přílohy k vyhlášce č. 291/2024 Sb., o stanovení seznamu druhů balených nepotravinářských výrobků, které podléhají povinnosti být při jejich prodeji spotřebiteli označeny měrnou cenou, možné podřadit pod kategorii výrobků s názvem „kosmetické přípravky a hygienické potřeby“. Jedná se zde totiž o výrobky spadající do kategorie „chovatelské potřeby pro domácí zvířata“. S ohledem na skutečnost, že v rámci této kategorie jsou jako druhy výrobků, které podléhají povinnosti být při jejich prodeji označeny údajem o měrné ceně, uvedeny pouze „krmiva a pamlsky“ a „steliva a podestýlky“, není nutné kosmetiku určenou pro domácí mazlíčky údajem o měrné ceně označovat.

Co přesně znamená termín „jiný výrobek“ v ustanovení § 2 vyhlášky č. 291/2024 Sb.

Za jiný výrobek ve smyslu § 2 vyhlášky č. 291/2024 Sb., o stanovení seznamu druhů balených nepotravinářských výrobků, které podléhají povinnosti být při jejich prodeji spotřebiteli označeny měrnou cenou, je nutno považovat takový výrobek, který se z pohledu spotřebitele nějakým způsobem odlišuje od ostatních výrobků prodávaných společně s tímto výrobkem v rámci jednoho obalu a za jednu cenu, s výjimkou případů, kdy jediný rozdíl spočívá v odlišné velikosti balení těchto výrobků (odlišné čisté množství výrobků). Je nutné zdůraznit, že § 2 vyhlášky č. 291/2024 Sb. hovoří o „jiném výrobku“, nikoliv o „jiném druhu výrobku“.

Jako ilustrační příklad můžeme uvést zubní pastu. Pokud tedy bude v rámci jednoho obalu a za jednu cenu prodáváno např. vícero zubních past stejného druhu a stejné

značky, které se od sebe odlišují pouze čistým množstvím výrobku, nejedná se o kombinaci s jiným výrobkem ve smyslu § 2 vyhlášky č. 291/2024 Sb., ale o prodej dvou stejných výrobků v rámci jednoho balení a za jednu cenu. Pokud se však ve stejném balení a za jednu cenu prodávají společně zubní pasty různého druhu, případně různých značek, jedná se zde již o prodej v kombinaci s jiným výrobkem ve smyslu § 2 vyhlášky č. 291/2024 Sb., byť se fakticky v případě těchto zubních past jedná o stejný druh výrobku ve smyslu přílohy k vyhlášce č. 291/2024 Sb. Stejně tak se bude v daném případě jednat o kombinaci s jiným výrobkem v případě balení obsahujícího zubní pastu a ústní vodu nebo např. zubní pastu a zubní kartáček.

Výše uvedené stanovisko je právním názorem oddělení Cenová politika Ministerstva financí. Upozorňujeme, že Ministerstvo financí není oprávněno k závaznému výkladu právních předpisů.